

Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø

Salangen skole
Klar for verden

Innhold

1.0	Innledning	3
2.0	Definisjoner	4
	Krenkelser	4
	Mobbing	4
	Mobbing på nett og sosiale medier	5
	Mobbing kan være vanskelig å oppdage	5
	Utestenging kan være mobbing	6
	Barnets stemme og vurderinger av barnets beste	6
	Samarbeid skole/barnehage –hjem	6
3.0	Forebygging	7
4.0	Avdekking	8
5.0	Håndtering	9
6.0	Oppfølging	9
	§ 9A -5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen krenkjer en elev	10
	Vedlegg 1	11
	Vedlegg 2	12

1.0 Innledning

Et inkluderende skolemiljø har vært og er et hovedsatsningsområde for grunnskolen i Salangen. Salangen kommune har deltatt i den regionale (og nasjonale) satsninga IBS (inkluderende skole- og barnehagemiljø). Målsettinga er at alle barn og unge ved Salangen skole skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, læring og trivsel.

Salangen skole skal vise «*nulltoleranse mot krenking og mobbing, vald, diskriminering og trakassering*», jfr. Opplæringsloven § 9A-3. Loven understreker at «*alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring*», § 9A-2. For å sikre dette, fremheves aktivitetsplikten § 9A-4, plikt til å følge med, til å gripe inn, varsle, undersøke saken og sette inn tiltak.

SFO og AKS (aktivitetsskolen-gratistilbud 1.-4. trinn), som en del av Salangen skole, er også omfattet av opplæringsloven § 9A-3. Derfor omfavner denne handlingsplanen også SFO og AKS. SFO og AKS har egen forskrift for sitt arbeid gjennom Rammeplanen, der det er hoved fokus på barnas trivsel og hvordan tilrettelegge for et godt og trygt miljø både fysisk og psykisk.

Forskning viser at de fem viktigste faktorene som har betydning for elevenes trivsel og læring er (NOU 2015:2 – Å høre til):

- En god skolekultur
- God skoleledelse
- God klasseledelse og god relasjon mellom de voksne og eleven
- Gode elevrelasjoner og elevmedvirkning
- Gode relasjoner og samarbeid mellom foresatte og skolen

Handlingsplanen for et trygt og godt skolemiljø er et verktøy for alle voksne som jobber i skolen til å forebygge, avdekke, håndtere og følge opp saker der elever blir utsatt for krenkelser. Sakene skal følges opp via aktivitetsplikt og en aktivitetsplan.

Mål:

Alle barn og unge ved Salangen skole skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, læring og trivsel.

2.0 Definisjoner

Krenkelser

Krenkelser, også kalt krenkende ord og handlinger, er et samlebegrep for negative ord eller handlinger som barn og unge opplever som krenkende for hans eller hennes verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap. Krenkelser kan ta ulike former. Begrepet omfatter alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger til gjentatte episoder. Det omfatter bl.a. mobbing, vold, rasisme, trakassering og diskriminering. Krenkelser kan være direkte ord og handlinger, men også baksnakking, utfrysing, ryktespredning eller andre handlinger som gjør at barn og unge opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Det kan være barn, unge og voksne som krenker. Krenkelsene kan også være digitale. Digitale krenkelser kan være både direkte og indirekte – synlige og usynlige.

Mobbing

Forståelsen av mobbing er i utvikling og inneholder i dag flere forklaringer og former enn tidligere. Når vi skal forebygge, avdekke, og stoppe mobbing, er det avgjørende med en oppdatert forståelse slik at alle former av fenomenet fanges opp. Dersom det avdekkes mobbing, har dette betydning for hvilke tiltak som er egnet for å løse saken.

«En person er mobbet eller plaget når han eller hun gjentatte ganger og over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer»

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning» (Dan Olweus) I Elevundersøkelsen beskrives mobbing som gjentatte negative handlinger, fra én eller flere sammen, mot en person som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Her legges det vekt på tre kriterier. For det første at det er negative handlinger, for det andre at det er gjentatt over tid, og for det tredje at det kan være en reell eller opplevd ubalanse i

styrkeforholdet mellom den/de som blir mobbet, og den/de som mobber. Man legger her vekt på den subjektive opplevelsen til barn og unge om de opplever noe som mobbing.

Mobbing kan for eksempel være:

- ♣ å bli baksnakket
- ♣ å få spredt et rykte om seg
- ♣ å bli holdt utenfor
- ♣ å bli presset eller truet til å gjøre ting for andre som en ikke vil
- ♣ å bli kalt noe stygt eller få en stygg kommentar for eksempel om utseende, klær, tro, kjønn eller etnisitet
- ♣ å bli slått, dyttet eller pirket på
- ♣ å få sekken sin, eller noe annet en eier, kastet rundt
- ♣ å ikke få være med i grupper på sosiale medier
- ♣ å aldri få kommentarer eller likes på bilder eller andre ting
- ♣ å få sårende eller stygge meldinger, bilder og videoer
- ♣ at noen sprer bilder eller video av noen som er nakne

Mobbing på nett og sosiale medier

Mobbing og plaging i sosiale medier og på nettet er like alvorlig som når det skjer andre steder. At mange kan se det som publiseres, kan gjøre det ekstra tøft. Det kan også være mobbing hvis noen videresender, kommenterer, eller liker en stygg melding eller et bilde som er ment å plage noen.

Mobbing kan være vanskelig å oppdage

Noen typer mobbing kan være vanskelig å oppdage, for eksempel stygge blikk, baksnakking og utestenging på nettet. Alle typer mobbing skal tas alvorlig. Ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, vil likevel kunne oppfattes slik. Ulike aldersgrupper og sosiale og kulturelle grupper vil ha ulike normer for adferd. Et utsagn eller en handling som ville være akseptabel innad i gruppen, vil kunne virke krenkende eller skremmende på elever utenfor denne.

Uttestenging kan være mobbing

Å bli holdt utenfor kan være mobbing. Det er mange måter å bli holdt utenfor på. For eksempel at noen sjelden eller aldri får være med i leken, i bursdag, på fest eller på andre aktiviteter. Det kan også være når ingen eller bare noen få kommer på en bursdag eller fest som noen har invitert til. Det skjer også på nettet, for eksempel at noen ikke får være med i grupper på sosiale medier, at man er den eneste som ikke blir tagget i et bilde eller at man ikke får noen likes på det man legger ut.

Barnets stemme og vurderinger av barnets beste

Fra 2003 gjelder barnekonvensjonen som norsk lov, og den har en spesiell status ved at den går foran andre norske lover dersom de står mot hverandre. På den måten har Norge sørget for at alle myndigheter, enkeltpersoner og organisasjoner, følger bestemmelsene i barnekonvensjonen. I barnekonvensjonens artikkel 12 handler kjerneelementene om barns rett til å bli hørt og tatt på alvor. «Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Det må alltid vurderes om eleven er hørt godt nok i saken eller om en må høre eleven selv. Utgangspunktet er at barnet skal høres direkte, men barnet kan også høres gjennom objektive personer, foreldre, gjennom brev m.m. Det kan også tenkes at barnets stemme kommer tydelig nok frem i annen dokumentasjon. Barnet har ikke en plikt til å uttale seg.» (UDIR veileder)

Prinsippet om barnets beste følger av Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Når skolen skal ta avgjørelser om barn, må den i hver sak gjøre en konkret og individuell vurdering av hvilke tiltak som vil være til det beste for det enkelte barnet. Denne vurderingen vektet mot andre hensyn og begrunnes.

Samarbeid skole/barnehage –hjem

Lærere i barnehage og skole er profesjonelle og må ha en grunnleggende holdning inn i samarbeidet med hjemmet: “Takk for at du forteller” (Lund, 2017). Dette understrekes også i lovverket. Opplæringsloven sier: «Eit godt foreldresamarbeid er ein viktig ressurs for skolen for å styrkje utviklinga av gode læringsmiljø og skape læringsresultat».

KLAR FOR VERDEN				
sporty	trygg	engasjert	inkluderende	kunnskapssøkende

--	--	--	--	--

3.0 Forebygging

Alle klassene på skolen har undervisning i LINK. LINK står for livsmestring i norske klasserom. «Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir mulighet til å ta ansvarlige livsvalg.»

Alle klassene på skolen bruker også trivselsverktøyet Klassetrivsel. Det sikrer overblikk. Med å bruke Klassetrivsel får skolen ett godt fundament til å kunne skape trivsel og gode relasjoner for alle elever. Klassetrivsel generer sosiogrammer som på enkel og sikker måte visualiserer elevenes relasjoner med hverandre.

På SFO/AKS bruker vi god tid til tilvenning, slik at elevene skal bli trygge. Før de starter på skolen, besøker barnehagen jevnlig skolen og SFO/AKS. Dette har vi også egen plan for. I tillegg oppfordres foreldrene til å bruke god tid til tilvenning, gjerne før skolestart, da det er roligere tid på sfo.

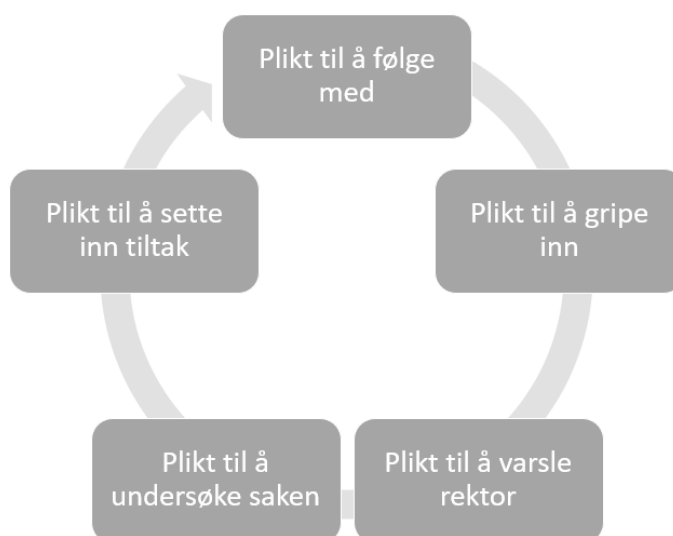
Trivselsfremmende aktiviteter på Salangen skole

AKTIVITET	TIDSPUNKT	ANSVAR
FN dag		
Fellestur om høsten	Hvert år	
Juleverksted		
Julegrøt	desember	
Revy		
Skidag		
Ild for Live		
Soldag		
Førskoledager		
Temauke (realfag, lesing skrijving, inkludering, språk osv)		
Elevråd		
Friminutt		
DKS		
Fadderordning		

Skilsmissekurs		
Leksehjelp		
Individuelle samtaler		
Overnattingstur		
TL aktiviteter		
Uteskole		
Leirskole		
Ulike grupper sfo/aks; idrettsskole, friluftsgruppe, matjungel, forming o.l både aldershomogene- og blandede grupper.		
Vennskapskafe på sfo		
Piloten på sfo (voksen som vandrer og ser at alle har det bra og har ingen andre oppgaver)		
Valgfrie lystbetonte aktiviteter/lek		
Barnesamtale sfo/aks		

4.0 Avdekking

Alle ansatte på skolen har aktivitetsplikt

Plikt til å følge med

Observasjon og undersøkelser blir gjennomført og dokumenter umiddelbart. Ved mistanke om skjult mobbing, bør man bruke observasjon som metode for å avdekke, for eksempel *Innblikk* av Tove Flack.

Ansvar: De voksne på skolen

Dokumentasjon: Ved behov

Plikt til å gripe inn

Ansvar: De voksne på skolen

Dokumentasjon: Meldeskjema (se vedlegg)

Plikt til å varsle rektor

Ansvar: De voksne på skolen

Dokumentasjon: Referat

Plikt til å undersøke saken

Samtale med eleven som blir krenket, samtale med eleven som krenker, samtale med foresatte til den som har blitt krenket, samtale med foresatte til den som krenker.

Ansvar: De voksne på skolen

Dokumentasjon: Referat

Plikt til å sette inn tiltak

Ansvar: De voksne på skolen

Dokumentasjon: Aktivitetsplan

5.0 Håndtering

AKTIVITETSPLAN

Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak, § 9A- 4.

Planen skal inneholde punkt a-e: Se vedlegg 2 – aktivitetsplan

- a) Hvilke problem tiltakene skal løse
- b) Hva slags tiltak skolen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som er ansvarlige for gjennomføring av tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

6.0 Oppfølging

HVA	ANSVAR	DOKUMENTASJON
Oppfølgingsmøte: evaluering av aktivitetsplan.	Rektor og kontaktlærer	Aktivitetsplan og referat
Sanksjoner som er i tråd med ordensreglementet § 9A-10	Rektor og kontaktlærer	Sanksjoner må dokumenteres
Holde oppsikt med de som utøver mobbing	Alle ansatte	Notat

Følge opp begge parter	Kontaktlærer	Referat og aktivitetsplan
Holde kontakt med foresatte	Rektor og kontaktlærer	Notat
Kontinuitet	Rektor og kontaktlærer	Referat eller logg på at mobbingen har opphørt

Forsterket inspeksjon i friminutt, ganger, garderober og andre arenaer på skolen der mobbingen kan finne sted. Mobbesituasjonen følges inntil den opphører helt. Etter en tid kan det være gunstig å ha en samtale mellom den som blir plaget og de som mobber. dette skal ikke gjøres for tidlig, det tar tid å komme over alvorlige krenkelser. Dersom krenkende atferd ikke opphører skal andre parter inn i saken for eksempel PPT, BUP, Statped eller politi.

Alle skal kunne gå på skolen sammen og oppleve sosial tilhørighet og trygghet.

§ 9A -5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen krenkjer en elev.

Dersom ein som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utsett ein elev for krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakkasering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren.

Vedlegg 1

Meldeskjema ved mistanke om krenkelser eller mobbing

Hvem saken gjelder: Navn og fødselsdato på barn/elev, avdeling/klasse	
Dato for melding:	
Hvem har meldt saken? Hvem og når saken ble meldt første gang	
Hva dreier bekymringen seg om? Beskrivelse av hvilken utfordring som skal løses, hva saken gjelder	
Hvordan ble bekymringen oppdaget?	
Er barnet/barna/eleven(e) hørt? Kort beskrivelse av hvordan og hvem som har latt de aktuelle elevene komme til orde. Dette kan inngå som en del av undersøkelsen, se under	
Bekymringen er undersøkt:	☐ Bekymring utløses i en aktivitetsplan ☐ Saken avsluttes
Eventuell begrunnelse for hvorfor saken avsluttes:	

Skjema skal lagres i: Acos/mappa

Dersom undersøkelser og evaluering av strakstiltak viser at det er nødvendig å utarbeide en aktivitetsplan, skal alle faser i det videre arbeidet dokumenteres i aktivitetsplanen.

AKTIVITETSPLAN

Opplæringsloven § 9A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har ett trygt og godt skolemiljø.

Elevens navn

Født	Klasse	Aktivitetsplan oppstart og varighet	Versjon:
------	--------	-------------------------------------	----------

<p>PROBLEMBESKRIVELSE Hva har den som varsler sagt?</p>
--

<p>ELEVENS EGEN OPPLEVELSE AV SITUASJONEN Barnekonvensjonen artikkel 12. Barnets rett til å bli hørt.</p>
--

<p>SKOLENS VURDERING AV MELDINGEN Kort oppsummert hva skolen allerede er kjent med, og hva skolen hittil har gjort.</p>
--

<p>HOVEDMÅL Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen.</p>
--

<p>DELMÅL Lag en oversikt over alle delmålene på de forskjellige nivåene. (Sett inn flere rader ved behov)</p>

Delmål Ta utgangspunkt i nøkkelord i problembeskrivelsen.	Hva skal tiltakene løse Skriv inn den aktuelle problemstillingen som skal løses ved hjelp av tiltaket.	Tiltak/aktivitet Sett inn forskningsbaserte tiltak.	Ansvarlig Konkret hvem som er ansvarlig.	Tidsperspektiv Tidfeste uke, måned eller dato.	Evaluering Hvem evaluerer når? Hvordan skal det evalueres? Eks. samtaler, trinnmøte.
Delmål på individnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering

Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø

Delmål på gruppenivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Delmål på systemnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 12. BARNETS RETT TIL Å BLI HØRT Her beskrives hvordan eleven har blitt hørt i den aktuelle saken.					
BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 3. BARNETS BESTE Her beskrives hvordan skolen vurderer barnets beste i den aktuelle saken.					
UNDERSKRIFTER Sted og dato			Underskrift elev		
Underskrift foresatt			Underskrift rektor		

Oppl § 9A-6 første ledd gir elever og foreldre rett til å melde saken til fylkesmannen derom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten sin.

Skjema skal lagres i: Acos/mappa